

19. • RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861-1927)

Karácsonyfa díszítés (Téli este), 1905

Pasztell, karton, 40x57 cm
Jelezve jobbra lent: Rónai

Kezdő ár: 4 000 000 Ft / 12 862 EUR
Becsérték: 8 000 000 - 10 000 000 Ft
Estimated value: 25 723 - 32 154 EUR

PROVENIENCIA:

† Sárközi Györgyné Molnár Márta gyűjteményéből
(Molnár Ferenc író és Vészi Margit író nő leánya)

KIÁLLÍTVA:

† Rippl-Rónai József kaposvári gyűjteményes
képműkiállítása, 1905. december 17. – 1906. január 2.
(katalógus: 163. Karácsonyfa díszítés)
† Rippl-Rónai József gyűjteményes képműkiállítása,
Könyves Kálmán Szalon, Budapest, 1906. február
(katalógus: 106. Karácsonyfa díszítés)

1. A kaposvári Róna-villa egykor és most

2. Vészi Margit

3. Molnár Ferenc

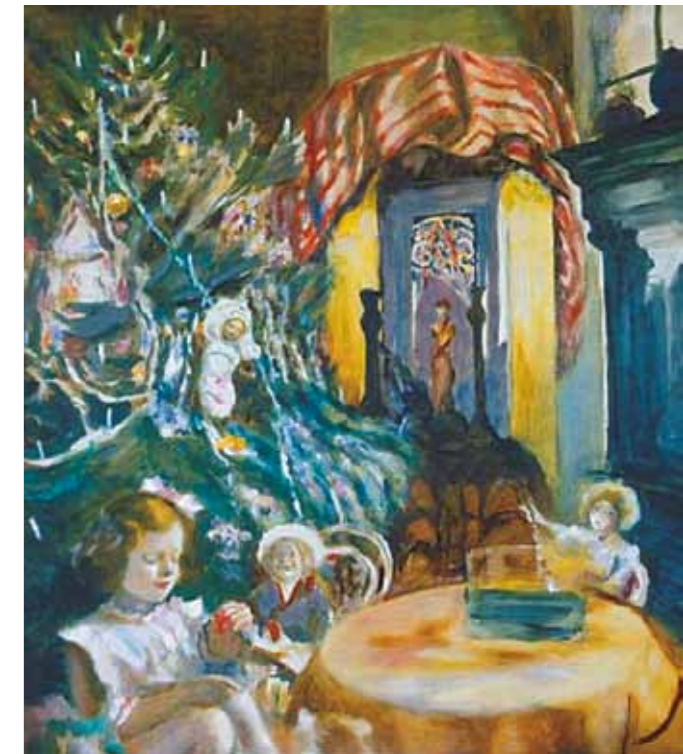
Rippl-Rónai József 1902-ben tért vissza végérvényesen Magyarországra. Szülővárosában, Kaposvárott megvásárolta a Fő utca 58. szám alatti házat, melynek intím terei a következő néhány évben művészetének egyik fő ihlető forrásává váltak. „A kaposvári fehér házról, a rózsafákkal beültetett udvar mögött, ahol a nagy mamutszőlők venyigéi zöldellnek, sokat hallottam volt. Titkos irigység fogott el, valahányszor emlegették. Azt, ami nekem nem adatott, a csöndet és benső nyugodalmat sóvárgó lélek heves vágyakozását éreztem mindannyiszor, ha ismerősök Rippl-Rónai kaposvári idillikus életéről hozták föl a hírt.” – vezette be Lázár Béla *Látogatás a műteremben Rippl-Rónai Józsefnél* című írását. A cikk 1906 januárjában jelent meg a *Modern Művészet* folyóiratban, a művész aktuális kaposvári gyűjteményes kiállításának apropóján. A cikk Rónait is megszólaltatta, aki így mesélt kaposvári életéről: „[...] látja, milyen intím itt minden. Milyen kedves és milyen egyszerű. Itt festem a képeimet, ezek a szobák a modelljeim. Ösmerni kell és szeretni azt, amit festünk ... Jó itt, nagyon. ... Itt mindent megtalálok, ami inspirálhat. Legfeljebb ha kimegyek a határba, vagy egyik-másik ismerősöm parkjába, ahol szélesebb vonalakat és érdekes színharmóniákat találok. ... leginkább a kertem inspirál, s a családom, meg a házam. Ezek a kis szobák, melyeket meg nem unok festeni. Mindegyre újabb és újabb problémákat adnak fel, amelyek izgatnak.” Rónai festészetének ezt a néhány évét, az 1902 és 1908 közötti időszakot külön fejezetként tárgyalja a hazai művészettörténet. A témáról *A kisváros és az otthon képei. Rippl-Rónai kaposvári intérieur-korszakáról* címen Király Erzsébet írt remek tanulmányt a művész 1998-ban rendezett nagy gyűjteményes kiállításának tudományos katalógusába.

Rónai az 1905 és 1906 fordulóján rendezett kaposvári tárlatán közel kétszáz művét mutatta be, melyek között *Karácsonyfa díszítés* címen szerepelt a most aukcióra kerülő pasztell is. A kép ekkor még bizonyosan nem talált gazdára, mivel a kaposvári tárlat zárultát követő hónapban, 1906 februárjában Rónai Budapestre is elhozta műveit, melyeknek a Könyves Kálmán Szalon biztosított megfelelően reprezentatív környezetet. Ezen két karácsonyi témájú festmény is ki volt állítva, melyek közül az egyik a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében lévő, nagyméretű, *Karácsonyfa nálam* című olajkép volt, a másik pedig az előző kiállításon is feltűnt *Karácsonyfa díszítés* című pasztell. Ezen a bemutatón Rónai már közel

320 alkotással szerepelt. Ezt a tárlatot közvetlenül követte 1906. február 22-i nyitással egy aukció-kiállítás ugyanitt, melyen még több, pontosan 381 Rónai-mű megvásárlására nyílt lehetősége a nagyérdemű közönségnek. Az a tény, hogy a *Karácsonyfa díszítés* ez utóbbi tárlat katalógusában már nem szerepel, azt valószínűsíti, hogy a képet a két kiállítás közötti időben valaki megvásárolta. A pasztell Sárközi Györgyné Molnár Márta gyűjteményéből került aukcióra. Sárközi Márta (1907–1966) Molnár Ferenc író és Vészi Margit írónő egyetlen lánya volt. (Molnár éppen ezekben a hónapokban, lánya fogantatása és születése közötti időben írta meg, a *Pál utcai fiúk* című híres regényét.) Márta szülei csak pár hónapig voltak együtt, világra jöttekor már különéltek, majd el is váltak. Csupán feltételezés, hogy a Rónai-pasztell esetleg nászajándékba kaphatták Molnárnék, majd a válásuk után Vészi Margiton keresztül öröklődhetett Mártára.

Lázár Béla már idézett írásában az 1905 decemberében, Rónainál tett látogatását örökítette meg: „Itt, ebben a meleg, puha otthonban érzem magam igazán jól. Az intím életből merítem témáimat, mert ezt az életmódot szeretem és respektálok. Megfestendő tárgyaim kifogyhatatlanok, mert minden érdekel, ami körülvesz és szürke kedélyemre, borongós lelkiállapotomra jótékonyan hat. ... Látja, itt ugrálnak, járnak-kelnek körülöttem valamennyien, a bácsi, a sógornóm, a feleségem, – sohasem akarom, hogy üljenek. Én előre preparálom a vásznaimat s ha hozzálatok a munkához, amit együttömben elvégezhetek, az megmarad. Az alakok mozognak és én e futó mozgásokból vászonra rögzítek egyet, várok, míg az illető ismét abba a helyzetbe jön, addig a kép egy másik részén dolgozom. De mindig az egészen és mindig egyszerre. Odáig kell vinni a dolgot hosszas gyakorlat, folytonos stúdium révén, hogy amit látunk, a benyomás egységét egyszerre, egy kézírással a vászonra tehesük.” Bár Rónai itt csak vásznat említett, de a vastag kartonpapír lemezeken alkalmazott pasztell-technika még gyorsabb és virtuózabb alkotásra ösztönözte. A cikk záró sorai még konkrét utalást is tartalmaznak a *Karácsonyfa díszítés* című kép születésének körülményeire: „Búcsúzni kellett, pedig a másik szobában már felragyogott a karácsonyfa, a művész neje szorgalmasan díszítgette, rakosgatta, ápolgatta, hogy legalább egy pillanatra megtekinthessük. – Megint megfestem, – mondotta a művész – most más a színharmóniája, mint a tavalyinak, igen szép és megcsókolta a felesége kezét.”

RUM Attila

4	5
6	7

- Rippl-Rónai József: Szoba karácsonyfával, 1910 körül magántulajdon
- Csók István: Züzü karácsonya magántulajdon
- Rippl-Rónai József: Karácsony, 1903-1904 között Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
- Edouard Vuillard: Barátok az asztal körül Strasbourg Museum of Modern and Contemporary Art, Franciaország